

חיבטים לשוניים בפרשת נשא עח

דקדוקי קריאה בפרשה בהפטרה ובראשון של בהעלותך

ד כג	לָצֶבֶא:	הבִּלְתִּי רְפוּיָה
ד לא	וְעִמּוּדָיו:	הוֹיֹו בְשׁוּוֹא וְלֹא בִפְתַח
ה ב	לְנֶפֶשׁ:	הַלִּמְדִּי קְמוּצָה
ה ז	לֹאֲשֶׁר אֲשֶׁם לוֹ:	כִּךְ הִיא הַהִטְעָמָה הַנִּכּוֹנָה טִיפַּח־מִרְכָּא־סוֹ"פ וְלֹא מִרְכָּא־טִיפַּח־סוֹ"פ כִּפִּי שְׂמוּפִיעַ בְּהִרְבֵּה דְפּוּסִים
ה ח	הַמּוֹשֵׁב:	שִׁי"ן קְמוּצָה
ה יג	אִישָׁה:	יֵשׁ לְהַקְפִּיד עַל הַשְׁמַעַת הַמִּפִּיק לִמְנוּעַ שִׁיבוּשׁ מִשְׁמַעוֹת. וְנִפְעָלָם: הַעִי"ן בְּשׁוּא נַח. נִתְפָּשָׁה: שִׁי"ן שְׂמַאֲלִית וּמִלְעִיל
ה טו	כִּי־מִנְחַת קִנְאָת הוּא:	'הוּא' בִּלְשׁוֹן זָכָר, מוֹסֵב עַל הַקִּמַּח (רִשִּׁי)
ה טז	וְהַעֲמִידָה:	הַעֲמִידָה קִלְה בַּה"א הַרְאִשׁוֹנָה וּמִפִּיק בְּסוּף הַמִּילָה
ה יז	בְּקִרְקַע:	בְּמִלְרַע
ה יח	הַמְאָרְרִים:	הַמְ"ם בְּשׁוּוֹא נַח וְהַרִ"שׁ הַרְאִשׁוֹנָה בְּשׁוּוֹא נַע', כֵּן הַדָּבָר בְּהַמְשָׁךְ
ה יט	שְׁטִית:	שִׁי"ן שְׂמַאֲלִית
ה כ	אֶת־שְׂכָבְתָּו:	הַכ"ף בְּקִמָּץ קָטָן
ה כב	וּבְאֹו:	הַטַּעַם בְּבִלְתִּי מִלְעִיל. בְּמִעֵיךְ: גַּעִיָּה בְּבִלְתִּי
ה כד	וְהִשְׁקָה:	לִלָּא מִפִּיק בַּה"א
ה כז	וְהִשְׁקָה... בְּאִישָׁה:	מִפִּיק בַּה"א
ה ל	וְעָשָׂה לָהּ:	טַעַם נִסּוּג אַחֲרֵי לַעִי"ן
ו ד	כָּל יְמֵי גִזְרוֹ:	טַעַם טַפְחָא בְּתִיבַת כָּל
ו ה	עַד־מְלֹאֲתָה:	הַאֲל"ף כֹּלֵל אֵינָה נִשְׁמַעַת, כֵּן הַדָּבָר בְּהַמְשָׁךְ פֶּס' יג
ו ז	וְלֹאֲחֹתָו:	וְהוֹיֹו הַחִיבוּר הַפְּכָה לְשׁוּרְקָא, הַלִּמְדִּי אַחֲרֵיהּ בְּשׁוּא נַח וְהַאֲל"ף בִּפְתַח
ו יט	אַחֲרֵי הַתְּגַלְתּוֹ אֶת־גִּזְרוֹ:	טַעַם טַפְחָא בְּתִיבַת אַחֲרֵי
ו כג	תְּבַרְכֵּנוּ:	הַרִי"שׁ בְּשׁוּוֹא נַע לְמִירוֹת הַדְּפוּסִים הַרְבִּים הַנּוֹהֲגִים לִנְקֹד חֲטָף פֶּתַח (רֹאֵה הָעֵרָה עַל הַיָּח). אָמֹור: אֲל"ף בְּקִמָּץ
ו כד	יְבָרְכֵךְ:	הַעֲמִידָה קִלְה בְּבִלְתִּי וְלֹא בְרִי"שׁ כִּפִּי שְׂנוּהֲגִים מִרְבִּית הַכּוֹהֲנִים בְּבִרְכָתָם. עַל אִף הַקּוּשִׁי, הַכ"ף הַרְאִשׁוֹנָה בְּשׁוּוֹא נַח
ו כז	וְשָׁמוּ:	בְּמִלְרַע
ז ג	וְשָׁנִי עָשָׂר בְּקָר:	הַמִּילָה וְשָׁנִי בְּמוֹנַח וְאֵינָה מוֹקֶפֶת כִּפִּי שְׂמוּפִיעַ בַּחֲלֹק מִהַדְּפוּסִים. לְאַחֲדָה: הַלִּמְדִּי בְּשׁוּוֹא וְלֹא בְּקִמָּץ
ז ז	אַרְבַּעַת:	בְּמִלְעִיל
ז יג	קַעֲרַת:	הַעֲמִידָה קִלְה בְּקָר"ף לִמְנוּעַ הַבִּלְעִת הַעִי"ן הַחֲטוּפָה

¹ החטף המופיע בחלק מהדפוסים אינו אלא להורות על הנעת השווא

² בשונה מקודמו שבפרשת אמור: וְלֹאֲחֹתָו וְהוֹיֹו בְשׁוּוֹא, לִמְדִּי בִפְתַח וְאֲל"ף בַּחֲטָף.

³ אין תרגום לפסוקי ברכת כוהנים.

ז פד מִזְרָקִי-כֶסֶף: העמדה קלה במ"ם

ז פז אֵילִם שְׁנִים-עֶשֶׂר כְּבָשִׁים בְּנֵי-שָׁנָה: תיבת שְׁנִים-עֶשֶׂר בפשטא

ז פט וּבְבֹא: על אף הקושי, הבי"ת הראשונה בשווא נח. מִדְּבָר: המ"ם בחירק והדלי"ת דגושה, הקורא בשווא משנה משמעות

הפטרות נשוא, שופטים יג:

ב מִצְרָעָה: הצד"י בקמץ חטוף וכן הדבר בסוף ההפטרות

ג יִלְדָּתָּה ... וְיִלְדָּתָּה: הדלי"ת בשווא נח. אין לקרוא יִלְדָּתָּה, כן הדבר בהמשך הפרק

ד הַשְּׁמָרִי: במלעיל

ו לְאִישָׁהּ: מפיק בה"א ויש לשים לב לכך גם בהמשך הפרק

ח וַיַּעֲתָר: העי"ן בשווא נח

יב מֶה-יִהְיֶה: דגש חזק ביר"ד הראשונה מדין דחיק

טו נַעֲצָרָה-נָא: העי"ן בשווא נח, הצד"י בשווא נע, כן הדבר גם בפסוק הבא

יח וְהוּא-פָּלְאִי: כל התיבה בטעם סו"פ (סילוק) ואין לפניו טפחא. האל"ף נחה, קרא: פָּלִי.

כא וְלֹא-יִסָּף עוֹד: טעם נסוג אחור ליר"ד

ראשון של בהעלותך:

ב בַּהֲעֲלֹתְךָ: העמדה קלה בה"א ובלמ"ד, יש לקרא: בה-על-תך

ו הַלְוִיִּם: הלמ"ד בשווא נח לאורך כל הפרק ולאורך כל המקרא

יג וְהַעֲמַדְתָּ: העמדה קלה בה"א

יד וְהָיוּ לִי: טעם נסוג אחור לה"א

ד כה וְנִשְׂאוּ אֶת-יְרֵיעַת הַמִּשְׁכָּן וְאֶת-אֹהֶל מוֹעֵד מִכֶּסֶהוּ וּמִכֶּסֶה הַתַּחֲשׁ אֲשֶׁר-עָלָיו מִלְמַעְלָה

ספר תורת הטעמים של ידידנו הרב אברהם ויסבלום נר"ו עמ' תפב

בפשטות פירושו הם נשאו את המכסה העשוי תחש – שהיה על המשכן⁴. ואם כן צריך לפסק ומכסה התחש, אֲשֶׁר-עָלָיו.

אבל הטעמים פסקו ומכסה / התחש אֲשֶׁר-עָלָיו. משמע שהם נשאו את המכסה שהיה עשוי מהתחש של המשכן... ותמוה!

ואולי יש לומר בדרך הרגש דק, דהנה למדנו לעיל (פסי ו-יד) נִשְׁפָּרוּשׁוּ על כלי המשכן כְּסוּיֵי [א"ה: התורה מנקדת כ"ף בשווא על משקל גְּבִיל או זָבִיל] עור תחש בשעת מסעם. ואם כן היה מקום לטעות שגם על המשכן [יריעות המשכן] פָּרוּשׁוּ כסוי עור תחש בשעת מסעו וזהו [ו]מכסה התחש אשר עליו. באים הטעמים ומבארים: ומכסה, התחש אֲשֶׁר-עָלָיו. כלומר אין הכוונה למכסה נוסף שהיה מעליהם, אלא [ו]מכסה 'התחש אֲשֶׁר-עָלָיו' התחש הידוע שהיה מונח על עורות האילים המאדמים מלמעלה⁵.

בהערה. ומלמעלה מופסק ועומד לבדו, כדרך תוספת ביאור שדינו כתוספת דיבור. עי' במבוא פרק ז. א"ה. כדי שלא אתבלבל בעניין קצר זה אנסה להסביר לעצמי.

⁴ א"ה. אם אני מבין נכונה, ידידנו מתכוון במלה 'משכן' לבניין של אהל מועד, הקרשים והיריעות שעליו. בפסוק זה מפורש 'יריעת המשכן' ובמקומות אחרים 'משכן' פירושו יריעות. עי' רש"י כאן.

⁵ א"ה. מודעת זאת שיש חילוקי דעות אם מעל מכסה העורות המאדמים היה מכסה נוסף של תחשים, או חצי המשכן כוסה באילים, וחצי שני – בתחשים.

רש"י על פסוק זה את יריעות המשכן – עשך תחתונות. ואת אהל מועד – יריעות עזים העשויות לאהל עליו. מכסחו – עורות ותחשים ועורות לולים מאלמים. הסוגריים מראים על חילופי גרסה ברש"י. ללא הסוגריים מסביר שכוונת הפסוקים כאן ליריעות ולמכסים המתוארים בפרשת תרומה. אלא שהתחש מוזכר במפורש ולכן הוא מזכיר את עורות האילים; גרסת הסוגריים מסבירה ש'מכסה' הוא מעור, כלומר אילים ותחשים, בעוד היריעות ארוגות מחוטים. אלא שהתורה חוזרת על התחש שוב (כנראה אין גרסה זו עיקר).

בפרשת תרומה כו יד וְעִשִּׂיתָ מִכְסֵּה לְאֹהֶל עֶרְתָּ אֵילִם מְאֻדָּמִים וּמִכְסֵּה עֶרְתָּ תְּחָשִׁים מְלֻמָּעָה: למאן דאמר שאלה שני מכסים, הפסוק מתפרש כפשוטו. המכסה לאוהל (יריעות העזים) הוא עורות האילים, ומכסה נוסף של תחשים מעליו (מעל עורות האילים); למאן דאמר שהיה מכסה מחציתו מעורות אילים ומחציתו מעורות תחשים, הפתיחה של הפסוק שהוא הנושא העיקרי הוא וְעִשִּׂיתָ מִכְסֵּה לְאֹהֶל, וזה נכלל בקטע שלפני האתנח כדרך הטעמים. וכפילות המלה 'מכסה' לא הפריעה לו.

המשותף בין המקרא בתרומה (ומקבילו בויקהל) למקרא כאן, שבשניהם מְלֻמָּעָה מתייחס לתחש. לעניין הצעת ידידנו, הכסוי או המכסה של עור התחש שימש לכלים, ושימש למשא בני קהת. היריעות שהן משא בני גרשון אינן בכלל זה. האם באו הטעמים למנוע הבנה על מכסה עטיפה שלא נזכר בפרשה? לא נראה מסתבר.

נשוב לפסוק וְנָשְׂאוּ אֶת־יְרִיעֹת הַמִּשְׁכָּן וְאֶת־אֹהֶל מוֹעֵד מִכְסֵּהוּ וּמִכְסֵּה הַתְּחָשׁ אֲשֶׁר־עָלָיו מְלֻמָּעָה לפי השיטה המקובלת מתחלק קטע הפסוק כך [וְנָשְׂאוּ אֶת־יְרִיעֹת הַמִּשְׁכָּן וְאֶת־אֹהֶל מוֹעֵד] [מִכְסֵּהוּ וּמִכְסֵּה הַתְּחָשׁ אֲשֶׁר־עָלָיו מְלֻמָּעָה]

עתה נמשיך לחלק את הקטע השני. [מִכְסֵּהוּ] [וּמִכְסֵּה הַתְּחָשׁ אֲשֶׁר־עָלָיו מְלֻמָּעָה] ומִכְסֵּה הַתְּחָשׁ מצד אחד בניקוד סמיכות צירי, ומצד שני טעם מפסיק. דבר זה מצוי למדי, יש צורות סמיכות גם במפסיקים גדולים. למרות הטעם אין להפריד יותר מדי בין המלים (נוסף לאזהרה המצויה שאין להתעכב על התביר יותר מדי). ולכן לולא דמסתפינא הייתי אומר שההפסק הגדול מִכְסֵּהוּ גרר אחריו הפסק קל ומִכְסֵּה. שתי היריעות ושני המכסים.

ה' וְהָשִׁיב אֶת־אֲשָׁמוֹ בְּרֹאשׁוֹ סֵפֶר תּוֹרַת הַטַּעֲמִים שֶׁל יָדִידָנוּ הֶרֶב אֲבֵרָהֶם וַיִּסְבְּלוּ נֶרֶ"ו עַמ' רַעַג. אפשר לפסק: וְהָשִׁיב, אֶת אֲשָׁמוֹ בְּרֹאשׁוֹ. ושיעורו, אֲשָׁמוֹ [אֲשֶׁר] בְּרֹאשׁוֹ. דהיינו האשם אשר הוא מחויב בו. כמו דָּמוֹ בְּרֹאשׁוֹ (יהושע ב, יט) [א'ה, ראה שם בהמשך הפסוק דמו בראשנו, וראה גם יחזקאל לג ד, ועוד מקומות במקרא של 'דם בראש'⁶], שפירושו שהוא מתחייב בעוון הריגתו. אבל הטעמים פיסקו וְהָשִׁיב אֶת־אֲשָׁמוֹ / בְּרֹאשׁוֹ. והכוונה שישלב את הקרן כמו שהיא [רש"י וראב"ע ויקרא ה כד], ויוסיף עליה חומש ככתוב בסמוך וְחִמִּישְׁתָּו יִסַּף עָלָיו.

ו כב-כז פרשת ברכת כוהנים דפי פרשת השבוע של בר-אילן נשוא עח
ד"ר גבריאל ח' כהן'

ברכת כוהנים – ראייה חדשה

ברכת כוהנים היא נושא מורכב ונידונה בהרחבה במסגרות אקדמאיות ותורניות שונות.⁸ וזו לשון הצו בפרשתנו:

וַיְדַבֵּר יְיָ אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר. דַּבֵּר אֶל אֶחָד וְאֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֲמֹר
לְהֵם יְבָרְכְךָ יְיָ וְיִשְׁמְרְךָ. יָאֵר יְיָ פָּנָיו אֵלֶיךָ וַיַּחֲנֶנָּה. יִשָּׂא יְיָ פָּנָיו אֵלֶיךָ וְיִשֶּׁם לְךָ שְׁלוֹם. וְשָׁמוֹ אֶת
שְׁמִי עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאֲנִי אֲבָרְכֶם (במ' ו:כב-כז).

⁶ אפשר לחפש בשו"ת בר-אילן 'דם' כולל סיומות דקדוקיות, 'ראש' כולל קידומות וסיומות דקדוקיות, באפשרות דילוג שתיים או שלוש מלים.

⁷ ד"ר גבריאל ח' כהן היה במשך שנים רבות מרצה במחלקה לתנ"ך באוניברסיטת בר-אילן.
⁸ גם במסגרת דפי פרשת השבוע של אוניברסיטת בר אילן נדון הנושא שוב ושוב. ראו למשל מאמריהם של פרופ' עמוס פריש ופרופ' שאול רגב. דף שבועי לפרשת נשא תשס"ד (מס' 550). וכן מאמרו של אריה ארזי לפרשה (תשס"א, מס' 395).

הציווי הוא קצר וברור אך דרכי הקיום של המצווה שנויות במחלוקת.⁹ בדברינו להלן נתייחס לשתי שאלות נוקבות הקשורות לעצם הברכה. הראשונה עוסקת במעמד הכוהן המברך: האם ניתן כוח וסמכות לכוהנים לברך את העם?¹⁰ וכי אין בבחירת קבוצה מסוימת מבני ישראל לתפקיד זה משום העברת כוח כמעט "מגי" מהאלוהות לקבוצה מסוימת בעם? השאלה השנייה דנה בהלכה שגם כוהנים שאינם שומרי תורה ומצוות יכולים (וחייבים) לעלות לדוכן. וכך הרמב"ם כותב בעניין זה:

שישה דברים מונעין נשיאת כפיים: הלשון, והמומין, והעבירה (=הריגת נפש ועבודה זרה), והשנים, והיין, וטומאת הידיים... כוהן שלא היה לו דבר מכל אלו הדברים המונעין אותו נשיאות כפיים – אף על פי שאינו חכם ואינו מדקדק במצוות, או שהיו הבריות מרננין אחריו, או שלא היה משאו ומתנו בצדק – הרי זה נושא את כפיו, ואין מונעין אותו: לפי שזו מצות עשה על כל כוהן וכוהן שראוי לנשיאת כפיים, ואין אומרין לאדם רשע הוסף רשע והימנע מן המצוות" (הלכות תפילה וברכת כהנים טו, א, ו).

בדברינו אנו מבקשים לטעון, שברכת הכוהנים איננה בעלת אופי פולחני דווקא, אלא היא אקט חינוכי מובהק. גישה זו תיתן מענה חדש גם לשאלות שהעלינו.

1. הטקסט של ברכת הכוהנים הוא הדרגתי ומלא סוד מיסטי. נציין רק שיש עלייה משמעותית במספר המילים שבכל אחת משלוש הברכות: שלוש, חמש, שבע. מספר המילים הוא חמש עשרה (כגימטריה של השם י-ה, משמות ה') ומספר האותיות 160¹¹

כמו כן ברור מהכתוב, שה' עצמו (ולא הכוהן) מברך את העם. הרי שלוש פעמים מודגש באמצע כל פסוק שה' הוא מקור הברכה: "בְּרִכָּה ח' וְיִשְׁמְרֶךָ / יֵאָר ח' פָּנָיו אֵלֶיךָ וְיַחַנֶּךָ / יֵשֶׁא ח' פָּנָיו אֵלֶיךָ וְיִשֶּׁם לְךָ שְׁלוֹם". גם בסוף הקטע נאמר שוב "זֶאֱנִי אֲבִרְכֶם".

ב. למה מצווה זו של נשיאת כפיים חלה על הכוהנים דווקא? כי הכוהנים הם לא רק מקריבי הקורבנות אלא בעיקר גם מורי העם: כִּי שִׁפְתֵי לֵהֲנֹן וְיִשְׁמְרוּ דַעַת וְתוֹרָה יִבְקְשׁוּ מִפִּיהֶוּ (מלאכי ב, ז). תפקידם לעורר בעם את המודעות לתלות בדבר ה' ובהנהגתו: להחדיר בעם את הוודאות הפנימית שחיהם תלויים בקב"ה, ועליהם להיות כלי קיבול ראוי לברכת ה'.¹²

ג. משום כך יש באופיים של פרטי מצווה זו מרכיבים רבים המדגישים וממחישים את הצורך שעל בני ישראל להתאחד לעבודת ה'. הכוהן פונה לעם בלשון יחיד (בְּרִכָּה, וְיִשְׁמְרֶךָ, אֵלֶיךָ, וְיַחַנֶּךָ, אֵלֶיךָ, לְךָ) כסימן לאחדות הנדרשת.

ד. הכוהנים פונים בברכתם לקהל, ומושיטים את ידיהם לקראת בני ישראל. להבנת הושטת הידיים יש לזכור את דברי המשנה:

וכי ידיו של משה עושות מלחמה או שוברות מלחמה? אלא לומר לך:

כל זמן שהיו ישראל מסתכלים כלפי מעלה ומשעבדין את לבם לאביהם שבשמים, היו מתגברים; ואם לאו, היו נופלין (ראש השנה ג, ח).

אין הכוהן מברך את העם, אלא הוא ממחיש בקיום המצווה את הצורך שבני ישראל חייבים להסתכל כלפי מעלה כדי לזכות בנועם חיים.

⁹ מאמרים רבים דנים בהבדלי הנהלים, באשר לנשיאת כפיים, בין הארץ ובין ארצות הגולה, בין אשכנזים וספרדים שם, בין מחזות שונים בתוך ארץ ישראל, וגם בניסיונות של הגר"א ואחרים להחזיר עטרה ליושנה, ולקיים ברכת כוהנים שהיא מצווה מדאורייתא בכל יום ובכל מקום כהלכתה.

¹⁰ כבר המדרשים מתקשים בעניין זה, והשוו ספרי ותנחומא על אתר.

¹¹ משמעותם המיוחדת של מספרים אלה ידועה. אשר למספר שישם, בנוסף להסבר של שישם ריבוא שיצאו ממצרים, יש להתייחס גם לפסוק "שִׁשִּׁים גְּבִירִים סָבִיב לָהּ" (שיר"ש ג:ז) על כל משמעויותיו הפרשניות.

¹² בכיוון זה יש להבין גם את דברי בעל עקדת יצחק (במדבר שער עד, פרשת נשא): "העיקר אשר הצלחת האדם וטובו תלוי עליו, הוא בשיהיה לו ציור חזק ואמונה קבועה בשכל הטובות והצלחות עליונות ותחתונות הבאות על העולם וכתותיהם הם מאת הסיבה הראשונה יתעלה שמו. לא מצד הקרי וההזדמן, ולא בכוחו ועוצם ידו, ולא משום כוכב ומזל קבוע". הכוהנים, שהם שלוחי דרחמנא, צריכים לחנך את העם שהכול מאת ה'.

ה. מכאן, שתפקיד הכוהן להביא למודעות בתלות בקב"ה אינו תלוי כלל בקהל המתברכים. כי הכוהנים אינם מברכים, אלא מתפללים לברכת ה', וחזוק המודעות מופנה גם כלפי הכוהנים עצמם. כך מובנת ההלכה, שבמניין שכולו כוהנים יעלו כל הכוהנים לדוכן, ויקיימו את ברכת כוהנים: "בית הכנסת שכולם כהנים – כולם נושאים את כפיהם" (הל' תפילה וברכת כהנים טו, טז).

ו. העובדה, שגם כוהנים שאינם שומרים מצוות מצווים לעלות לנשיאת כפיים, מוסברת בדרך זו: הכוהנים הרי אינם נדרשים לברך, אלא לחזק, כאמור, בבני ישראל וגם בעצמם את המודעות לתלות בברכת ה' ובצורך להיות כלי קיבול ראוי לברכה זו. ז. כך גם ניתן להבין כראוי את העובדה המתמיהה, שרק בברכת כוהנים נדרשים עושי המצווה לקיימה באהבה. שהרי כך מברך הכוהן עובר לעשייתו: "ברוך אתה ה' אלהינו מלך העולם אשר קידשנו בקדושתו של אהרן וציוונו לברך את עמו ישראל באהבה".

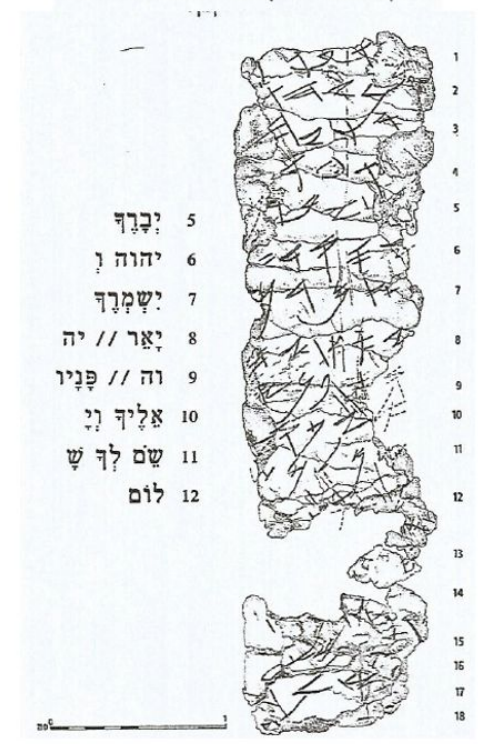
הסברים שונים ניתנו לתוספת "באהבה". "טוב עין הוא יברך" קובע הפסוק במשלי (כב:ז). אך יש גם פירוש מקורי אחר:

על דרך צחות "כה תברכו... אמור להם", אמור בלעז (amour היינו באהבה (שו"ת רי"א ממודינה סימן קכ"ז).

כחיזוק לקו החינוכי שנקטנו, נראה שהכוהן מברך את העם שיתמלא באהבת ה' ובאהבת הבריות כדי לזכות בברכת ה'.¹³ כמו שמברכים את החוגגים באירועי שמחה במזל טוב או באריכות ימים, כך מברך הכוהן את הקהל (ואת עצמו) באהבה!!

ולסיום: אלפי שנים נושאים הכוהנים את ידיהם, ומברכים את עם ישראל (ואת עצמם בתוכם!!) שיזכו לברכת ה'. העדות הראשונה לכך היא ברכת אהרן: "וַיִּשָּׂא אֶהְרֹן אֶת יָדָיו אֶל הָעָם וַיְבָרֶכֶם, וַיֵּרֶד מַעַשְׂתֵּי הַחֲטָאֹת וְהַעֲלָה וְהַנְּעִלָמִים" (וי' ט:כב). אך גם הממצא הארכיאולוגי העתיק ביותר של התורה, מימי בית ראשון, הוא ברכת הכוהנים שנמצאה על לוחיות כסף בכתף הינום בירושלים.¹⁴ וכך מהדהדת דרך ההיסטוריה היהודית הברכה והתקווה שה' יברך את עמו וישמרהו, יאר פניו אליו וישם לו שלום.

לוחית כסף מכתף הינום ולצדה תעתיק משוחזור ומנוקד של הברכה בשורות 5-12

¹³ פירוש זה שמעתי בזמנו מפי פרופ' זאב פאלק ז"ל.

¹⁴ השווה גבריאל ברקאי, "ברכת כהנים על לוחיות כסף בכתף הינום בירושלים", קתדרה 52 (תשמ"ט), עמ' 76-37. תודתי למחבר ולמערכת קתדרה על הרשות לפרסם את התצלום והתעתיק.

א"ה: חסר סיום הפסוק השני ותחילת הפסוק השלישי.

תנו לחכם ויחכם-עוד

אנא שלחו את הערותיכם!

הכתובת למשלוח: eliyahule@gmail.com

הערות מתקבלות גם באנגלית.

הודעה מאתר "לדעת" כאן תוכלו להוריד גליונות פרשת השבוע מדי שבוע (גם גליוננו מופיע שם):

<http://www.ladaat.info/gilyonot.aspx>

מאמרנו מופיע **ונשמר** באוצר החכמה בפורום דקדוק ומסורה

<http://forum.otzar.org/forums/viewtopic.php?f=45&t=10317&p=272195#p272195>

אם אתה מתעניין

בהבטים הלשוניים של התורה

(לשון המקרא, המשנה, התלמוד וכו')

אתה מוזמן להרשם (בחנם)

לקבלת דוא"ל בענייני לשון

ברכות: franklashon@gmail.com

☺ בוא להחכים את עצמך ואת שאר המכותגים ☺